

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ЗООПСИХОЛОГІЯ**

Спеціальність: **С4 «Психологія»**
Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **I (осінній)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **обсяг знань, достатній для вступу на спеціальність**

Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх

Керівник освітнього компонента: доц. **Абасалієва Оксана Миколаївна**,
email: **oksi.10.00@ukr.net**

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Зоопсихологія охоплює основні уявлення про психологічні аспекти таксисів і тропізмів, інстинктивної поведінки, процесів навчання та інтелектуальних актів у тварин. Курс розкриває подібності й відмінності між психічною діяльністю тварин та свідомістю людини, формує розуміння місця зоопсихології і порівняльної психології у структурі сучасних наукових знань. Особлива увага приділяється методам дослідження, історії становлення галузі, проблематиці комунікації у тварин, а також зв'язку з екологічною свідомістю, гуманістичною парадигмою та анімалотерапією.

МЕТА КУРСУ: сформувати наукове бачення зоопсихологічних феноменів, забезпечити розуміння їх системної організації на різних філогенетичних рівнях, закласти фундамент для компетентного використання знань з зоопсихології та порівняльної психології у навчальній, науковій та професійній діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- пояснювати основні зоопсихологічні феномени та їх відмінність від свідомої діяльності людини;
- характеризувати функціональні властивості психіки на різних рівнях її філогенетичного розвитку;
- аналізувати психологічні аспекти інстинктів, навчання, інтелектуальних актів і комунікації у тварин;
- застосовувати методи зоопсихологічних і порівняльно-психологічних досліджень;
- інтерпретувати психічні явища з позицій гуманістично-екологічної методології;
- використовувати знання з історії та сучасних концепцій зоопсихології для формування екологічної свідомості й культури.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (20 год.):**

1. Історія становлення. Предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології.
2. Еволюція психіки.
3. Інстинктивна поведінка.
4. Комунікація тварин.
5. Навчання тварин.
6. Розумова діяльність, елементарне мислення.
7. Формування поведінки тварин.
8. Біологічні форми поведінки тварин.

9. Соціальна поведінка.
10. Психіка і поведінка собаки домашнього.

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Предметне поле та методологічні підходи у зоопсихологічних дослідженнях.
2. Закономірності розвитку психіки у філогенезі.
3. Структура та функції інстинктивної поведінки.
4. Форми й засоби комунікації у тварин.
5. Особливості навчання у різних видів тварин.
6. Елементарне мислення та прояви розумової активності.
7. Механізми формування поведінкових актів.
8. Класифікація та аналіз біологічних форм поведінки.
9. Специфіка соціальної організації та взаємодії у тварин.
10. Психологічні особливості поведінки домашніх тварин.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Джерела та сучасні методи зоопсихологічних досліджень.
2. Теорії розвитку психіки у філогенезі.
3. Порівняльний аналіз концепцій інстинктивної поведінки.
4. Особливості комунікації у тваринному світі.
5. Психологічні підходи до вивчення процесів навчання.
6. Розумові операції та прояви елементарного мислення у тварин.
7. Фактори та механізми формування поведінкових актів.
8. Біологічна класифікація форм поведінки.
9. Соціальна організація та взаємодія у різних видів тварин.
10. Психологічний аналіз поведінки домашніх тварин.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, спостереження за поведінкою тварин, аналіз експериментальних досліджень, проблемне навчання, дискусія, евристична бесіда, моделювання психічних процесів, робота з науковими текстами.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) не передбачені.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + залік$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Ільєнко М.М. Зоопсихологія з елементами порівняльної психології. Київ: Ліра-К, 2020. 208 с.

2. Легендзевич Г. Я. Порівняльна психологія та психофізіологія: навч. посіб. / Г. Я. Легендзевич, Г. М. Закалик; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. 220 с.: іл., табл.

3. Москалець В. П. Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. Вид. 2-ге, переробл., доповн. Київ: Ліра-К, 2020. 204 с.

4. Чайченко Г. М. Поведінка і психіка тварин: Навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2000. 198 с.

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА